

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

Члан 1.

У Закону о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка), у члану 6. после тачке 6) тачка се замењује тачком и запетом и додаје се тачка 7) која гласи:

„7) организовано и систематско подстицање мобилности истраживача, односно истраживачког особља у оквиру српског и европског истраживачког простора.”

Члан 2.

У члану 9. став 3. речи: „од десет година” замењују се речима: „од најмање пет година.”

Члан 3.

У члану 10. став 2. тачка 5) речи: „центра изузетних вредности” замењују се речима: „центра изврсности”.

Тачка 10) мења се и гласи:

„10) Програм подстицања и стипендирања младих и надарених за научноистраживачки рад”;

У тачки 13) речи: „научних и стручних друштава” замењују се речима: „научних и научно-стручних друштава, удружења и других организација”;

После тачке 13) додају се тач. 13а), 13б), 13в) и 13г) које гласе:

„13а) Програм пројектног суфинансирања докторских академских студија;

13б) Програм суфинансирања изградње станова за потребе младих истраживача и научника у Србији”.

13в) Програм суфинансирања интегралних и интердисциплинарних истраживања;

13г) приоритетни програми утврђени Стратегијом, као и други програми утврђени овим законом.”

У ставу 3. речи: „на предлог Националног савета за научни и технолошки развој” замењују се речима: „уз претходно прибављено мишљење Националног савета за научни и технолошки развој.”

Став 4. брише се, а досадашњи став 5. постаје став 4.

Члан 4.

У члану 12. реч: „обезбеђивања” замењује се речју: „унапређења”, а после речи: „стручно” додају се речи: „и саветодавно.”

Члан 5.

Члан 13. мења се и гласи:

„Национални савет има председника и 16 чланова, из реда академика, научника, професора универзитета и привредника.

Председника и чланове Националног савета именује и разрешава Влада, у складу са овим законом.

Влада именује председника Националног савета из реда редовних професора универзитета и научних саветника, на предлог министра надлежног за научноистраживачку делатност (у даљем тексту: министар).

У Национални савет Влада именује: три члана у звању научног саветника запослена у институтима, са листе кандидата коју предлаже Заједница института Србије, три члана у звању редовног професора запослена на универзитетима, са листе кандидата коју предлаже Конференција универзитета, два члана на предлог Српске академије наука и уметности, једног члана на предлог Матице српске, једног члана представника дијаспоре на предлог Министарства за дијаспору, једног члана у звању научног саветника или редовног професора у војној научноистраживачкој установи Министарства одбране и Војске Србије на предлог Министарства одбране, пет чланова из реда истакнутих привредника, од којих су три члана са листе кандидата коју предлаже Привредна комора Србије, а два члана представника Савета иностраних инвеститора.

Листе кандидата које предлажу Заједница института Србије, Конференција универзитета и Привредна комора Србије садрже најмање двоструко већи број кандидата од броја из става 4. овог члана које Влада именује у Национални савет.

Организације из става 4. овог члана листе предлога кандидата достављају министарству надлежном за научноистраживачку делатност (у даљем тексту: Министарство).

Приликом именовања чланова Националног савета из реда представника организација које обављају научноистраживачку делатност води се рачуна о равномерности заступљености свих шест научних области.

Научне области из става 7. овог члана јесу: природно-математичке, техничко-технолошке, медицинске, биотехничке, друштвене и хуманистичке науке (у даљем тексту: научне области).

Национални савет има заменика председника кога бира из реда својих чланова, у складу са Пословником о раду.

Мандат чланова Националног савета траје пет година, уз могућност још једног избора.

Влада може разрешити члана Националног савета и пре истека мандата, и то:

- 1) на лични захтев;
- 2) ако не испуњава дужности члана Националног савета или својим поступцима повреди углед те дужности;
- 3) на образложен захтев овлашћеног предлагача, односно надлежног органа Заједнице института, Конференције универзитета, Српске академије наука и уметности, Матице српске, Министарства за дијаспору, Министарства одбране и Привредне коморе Србије.

Члан 6.

Члан 14. мења се и гласи:

„Члан 14.

Национални савет:

1) прати стање и развој научноистраживачке делатности у Републици Србији;

2) даје мишљење министру на текст нацрта стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије;

3) припрема и доставља Влади извештај о стању у науци, крајем марта сваке године за протеклу годину, са предлозима и сугестијама за наредну годину;

4) даје претходно мишљење на програме од општег интереса за Републику Србију, а које утврђује министар;

5) даје претходно мишљење на акте о избору, вредновању и финансирању: Програма основних истраживања, Програма истраживања у области технолошког развоја и Програма трансфера знања и технологија и подстицања примене резултата научноистраживачког рада, које доноси министар;

6) предлаже министру научне области, гране и дисциплине за које се оснивају матични научни одбори;

7) даје претходно мишљење на акт о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача, који доноси министар;

8) именује и разрешава чланове Комисије за стицање научних звања;

9) доноси акт о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације института, интегрисаних универзитета, факултета и центара изврности;

10) доноси акт о критеријумима и мерилима за додељивање, потврђивање и одузимање статуса центра изврности, научноистраживачки рад и финансирање центра изврности;

11) доноси акт о додели, потврђивању или одузимању статуса центра изврности, на основу одлуке Одбора за акредитацију научноистраживачких организација;

12) одлучује у другом степену по жалбама у поступку акредитације научноистраживачких организација;

13) остварује међународну научну и технолошку сарадњу, као и сарадњу са одговарајућим телом у области високог образовања, и другим органима и организацијама;

14) доноси пословник о свом раду;

15) обавља и друге послове, у складу са овим законом и пословником о раду.”

Акти из става 1. тач. 9) и 10) овог члана објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 7.

У члану 19. у ставу 1. речи: „центра изузетних вредности” замењују се речима: „центра изврности”.

Став 2. мења се и гласи:

„Научноистраживачке организације које могу поднети захтев за акредитацију јесу: институти, факултети, интегрисани универзитети, центри изврсности и научноистраживачке организације из области одбране и Војске Србије.”

Члан 8.

У члану 25. тач. 5) и 6) мењају се и гласе:

„5) даје претходно мишљење на акт о категоризацији и рангирању научних часописа који доноси министар;

6) даје претходно мишљење на акт о категоризацији и рангирању научних скупова који доноси министар;”.

После тачке 6) додаје се тачка 7а) која гласи:

„7а) даје претходно мишљење министру на акт о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача.”

Члан 9.

У члану 27. тачка 7) мења се и гласи:

„води Регистар научноистраживачких организација и Регистар истраживача, који су део електронске и јавно доступне базе података, у складу са овим законом.”

Члан 10.

После члана 27. додају се наслов и чл. 27а, 27б, 27в, 27г и 27д који гласе:

„Центар за промоцију науке

Члан 27а

Оснива се Центар за промоцију за науке (у даљем тексту: Центар) ради промоције и популаризације науке и технике, односно научно-технолошких резултата и достигнућа у земљи и свету.

Центар послује под називом: Центар за промоцију науке.

Седиште Центра је у Београду.

Центар има својство правног лица које стиче уписом у судски регистар.

Центар је самосталан у свом раду.

Центар за своје обавезе одговара средствима којима располаже.

Центар има печат чији се садржина, изглед и употреба уређују у складу са законом.

Штамбиљ Центра је правоугаоног облика димензија 60x30mm и садржи текст: „Центар за промоцију науке”, и рубрике за упис датума пријема поднеска, броја под којим се поднесак заводи и броја прилога уз поднесак. Текст штамбиља Центра исписује се на српском језику ћириличким писмом.

Директор Центра уређује руковање, чување и евиденцију печата и штамбиља Центра.

Члан 27б

Центар је надлежан да:

1) припрема предлог програма промоције науке, научно-технолошких резултата и достигнућа;

2) припрема предлог акта о финансирању активности научних, научно-стручних друштава, удружења и других организација који су у функцији унапређења научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике;

3) сарађује и материјално подстиче активности научних, научно-стручних друштава, удружења и других организација који су у функцији унапређења научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике;

4) сарађује са институтима, високошколским установама и другим научноистраживачким организацијама и привредним друштвима и њиховим асоцијацијама на остваривању промоције и популаризације науке и технологије;

5) организује или учествује у организовању скупова, саветовања, округлих столова и других манифестација ради промоције науке, научно-технолошких резултата и достигнућа;

6) води евиденцију научних, научно-стручних друштава и других организација и удружења која промовишу и популаризују науку;

7) организује заједничко излагање научних издања научноистраживачких организација на Међународном сајму књига у Београду;

8) остварује сарадњу и пружа услуге у домену промоције и популаризације науке Министарству и министарству надлежном за високо образовање;

9) обавља послове у области маркетинга и друге послове у вези са промоцијом науке, научно-технолошких резултата и достигнућа у земљи и свету;

10) издаје брошуре и друге публикације у вези са промоцијом и популаризацијом науке;

11) обавља и друге послове, у складу са овим законом и статутом Центра.

Програм из тачке 1) овог члана доноси Влада, на предлог Управног одбора Центра.

Члан 27в

Средства за оснивање и почетак рада Центра обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Центар се финансира из цене коју плаћају корисници услуга, буџета Републике Србије, донација и других прилога и прихода.

Члан 27г

Органи Центра су: Управни одбор и директор.

Управни одбор Центра има пет чланова, од којих председника и два члана одређује Влада, као своје представнике, а два члана су из реда запослених у Центру.

Влада именује и разрешава чланове управног одбора Центра, на предлог министра.

Мандат чланова Управног одбора Центра траје четири године, са могућношћу још једног избора.

Управни одбор:

- 1) доноси статут Центра;
- 2) доноси акт о финансирању активности научних, научно-стручних друштава, удружења и других организација који су у функцији унапређења научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике;
- 3) одлучује о пословању Центра;
- 4) усваја годишњи програм рада Центра;
- 5) доноси финансијски план Центра;
- 6) именује и разрешава директора;
- 7) одлучује о коришћењу средстава, у складу са законом;
- 8) врши друге послове, у складу са законом и статутом.

Управни одбор доноси статут Центра, уз сагласност Владе.

Управни одбор Центра донеће Статут Центра у року од деведесет дана од дана његовог именовања.

Директор:

- 1) заступа и представља Центар;
- 2) руководи радом и пословањем Центра;
- 3) предлаже акте које доноси Управни одбор Центра;
- 4) извршава одлуке Управног одбора Центра и предузима мере за њихово спровођење;
- 5) стара се о законитости рада Центра и одговара за коришћење и располагање имовином Центра;
- 6) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Центру;
- 7) одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених у Центру;
- 8) врши и друге послове утврђене законом и Статутом Центра.

Директора Центра именује и разрешава Управни одбор Центра, уз претходно прибављену сагласност министра.

Директор се именује на основу јавног конкурса који расписује Управни одбор Центра.

За директора Центра може бити именовано лице које поред општих услова прописаних законом испуњава и следеће услове: завршене дипломске академске студије; радно искуство од најмање пет година; да има доказане организационе и управљачке способности.

Директор се именује на четири године, са могућношћу још једног избора.

Члан 27д

Општи акти Центра су: Статут, правилник о раду и други општи акти.

Статут је основни општи акт Центра.

Статут садржи одредбе о:

- 1) пословима Центра;
- 2) начину обављања послова;
- 3) органима и њиховом делокругу;
- 4) заступању Центра;
- 5) правима, обавезама и одговорностима Центра;
- 6) другим питањима од значаја за рад Центра.

Правилник о раду представља општи акт који доноси Управни одбор.

Правилник о раду садржи одредбе о правима, обавезама и одговорностима директора Центра и запослених у Центру.

Влада ће именовати привременог директора Центра у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Влада ће именовати чланове Управног одбора у року од 30 дана од дана уписа Центра у судски регистар.

Центар почиње са радом даном уписа у судски регистар.

Члан 11.

У члану 30. тачка 3) мења се и гласи:

„3) акредитоване научноистраживачке организације (институти, факултети, интегрисани универзитети и центри изврсности);”

После тачке 3) додају се тач. 4) и 5) које гласе:

„4) истраживачи и студенти докторских студија, односно стипендисти;

5) друге организације, у складу са овим законом.”

После става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Програме од општег интереса за Републику Србију могу остваривати високошколске установе и научноистраживачке организације које су основане и обављају делатност, у складу са прописима из области система одбране и Војске Србије, ако испуњавају услове прописане овим законом, односно ако су акредитоване и уписане у Регистар научноистраживачких организација.”

Члан 12.

У члану 35. после става 4. додају се ст. 5. и 6. који гласе:

„Институте који обављају научноистраживачку делатност за потребе одбране оснива и укида Влада, у складу са условима утврђеним овим законом.

Влада, на основу споразумног предлога Министарства и министарства надлежног за одбрану, ближе уређује услове и начин остваривања научноистраживачке делатности у области одбране, као и положај истраживача, у погледу особености везаних за циљеве и природу истраживања од значаја за одбрану.”

Члан 13.

Члан 40. мења се и гласи:

„Институт може обављати научноистраживачку делатност као: а) научни институт; б) истраживачко-развојни институт; в) институт од националног значаја за Републику Србију.”

Члан 14.

У члану 44. став 2. речи: „на неодређено време” бришу се.

Члан 15.

После члана 46. додаје се наслов и чл. 46а, 46б, 46в и 46г који гласе:

„Институт од националног значаја за Републику Србију

Члан 46а

Институт од националног значаја за Републику Србију (у даљем тексту: национални институт) је врхунска научна установа од посебног националног значаја за једну или више сродних научних области која обавља истраживања од приоритетног значаја за научни, образовни, културни и укупни друштвено-економски развој Републике Србије.

Национални институт обавља истраживања која имају за циљ: развој и унапређење општег фонда знања, посебно, у области науке, односно научних дисциплина за које је основан; подизање техничко-технолошког нивоа; валоризовање резултата истраживања и ширење научних сазнања; образовање и оспособљавање кадрова за научноистраживачки рад.

Ради остваривања истраживања из става 2. овог члана, национални институт утврђује дугорочни програм научноистраживачког рада, усаглашен са циљевима и приоритетима који су утврђени Стратегијом.

Национални институт може да организује или учествује у извођењу програма докторских академских студија, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Члан 46б

Акт о оснивању националног института доноси Влада, на предлог Министарства.

Национални институт се оснива као установа у државној својини.

Актом о оснивању националног института уређују се пословно име и седиште националног института, делатност, заступање, органи националног института, као и друга питања од значаја за рад националног института.

Средства за рад националног института обезбеђују се у буџету Републике Србије, и из других извора, у складу са овим законом.

Органи националног института јесу: управни одбор и директор.

Стручни орган националног института јесте научно веће.

Члан 46в

Национални институт оснива се спајањем два или више сродна института акредитована и уписана у Регистар научноистраживачких

организација који води Министарство, од појединих организационих делова једног института, или од организационих делова више института.

Услови за оснивање националног института јесу:

- 1) да има дугорочни програм научноистраживачког рада усаглашен са приоритетним истраживањима и програмима који су утврђени Стратегијом;
- 2) да резултатима научноистраживачког рада доприноси развоју науке, односно доприноси општем фонду знања, као и развоју технологије;
- 3) да има успостављену и развијену међународну научну сарадњу;
- 4) да у дужем временском периоду остварује међународно признате научне резултате;
- 5) да има у радном односу са пуним радним временом најмање 100 истраживача у научним, односно наставним звањима, компетентних за област науке или научне дисциплине којима се бави;
- 6) да има програм развоја образовног и научноистраживачког подмлатка;
- 7) да има одговарајући простор, опрему и друга средства за остваривање програма од општег интереса и приоритетних програма који су утврђени Стратегијом;
- 8) да има научно-информативну документацију или библиотечко-информациони центар.

Члан 46г

Национални институт подлеже поступку акредитације, у складу са овим законом.

Ако национални институт испуњава услове прописане у члану 46в овог закона, и ако је Одбор за акредитацију научноистраживачких организација донео позитивну одлуку о акредитацији тог института, Влада на предлог Министарства доноси акт о оснивању националног института.

На основу акта из става 2. овог члана, Министарство врши упис националног института у Регистар научноистраживачких организација.”

Члан 16.

У члану 48. после речи: „истраживачко-развојни институт” додају се запета и речи: „национални институт”, а речи: „центар изузетних вредности” замењују се речима: „центар изврсности”.

Члан 17.

У члану 53. став 1. мења се и гласи:

„Органи у научном, истраживачко-развојном и националном институту који су основани као установе јесу: управни одбор и директор.”

Члан 18.

У члану 54. став 1. мења се и гласи:

„Управни одбор научног, истраживачко-развојног и националног института чији је оснивач Република Србија има седам чланова које именује Влада, од којих председника и три члана одређује Влада, као своје представнике, а три члана предлаже научно веће института из реда истраживача у научним или наставним звањима запослених у институту.

У ставу 2. после речи: „У научном институту” додају се речи: „и националном институту”.

Став 4. брише се, а досадашњи ст. 5, 6, 7. и 8. постају ст. 4, 5, 6. и 7.

Члан 19.

У члану 55. тачка 5) мења се и гласи:

„5) именује и разрешава директора, осим директора института у области одбране”.

Члан 20.

Члан 56. мења се и гласи:

”Директор руководи институтом, у складу са законом.

Директор се именује на основу јавног конкурса, на четири године, са могућношћу именовања на још један мандат.

За директора научног института и националног института може бити именовано лице у научном или наставном звању, а за директора истраживачко-развојног института може бити именовано лице из реда истраживача у научном или истраживачком звању, односно у одговарајућем наставном или сарадничком звању.

Директор је у радном односу у институту, са пуним радним временом.

Директор може да заснује радни однос у институту на неодређено или одређено време.

Директор заснива радни однос уговором о раду, у складу са законом којим се уређује рад.

Ако лице именовано за директора није из реда истраживача у научном или истраживачком звању запослених у институту, именовано лице заснива радни однос у институту са пуним радним временом, на одређено или неодређено време, у складу са законом којим се уређује рад.

Директора именује управни одбор института, уз претходно прибављену сагласност министра.

Директора института у области одбране именује и разрешава министар надлежан за одбрану, уз претходно прибављено мишљење научног већа института.

Управни одбор расписује конкурс за избор директора и образује Комисију за спровођење конкурсног поступка. Комисија се састоји од три члана, од којих је један члан управног одбора, један члан је из реда запослених истраживача у институту, а један члан је дипломирани правник.

На расписани конкурс за избор директора могу се пријавити кандидати који су запослени у институту, као и кандидати који нису у радном односу у институту, у моменту подношења пријаве на конкурс.

Научно веће института даје мишљење управном одбору о кандидатима који су се пријавили на конкурс за директора.

Директор не може бити члан управног одбора, али може присуствовати седницама управног одбора.

Управни одбор може разрешити директора пре истека мандата: на лични захтев, ако несавесно и нестручно обавља дужност, на образложен захтев министра или ако је правноснажном одлуком осуђен за кривично дело.

Управни одбор разрешава директора уз претходно прибављену сагласност министра.”

Члан 21.

Члан 57. мења се и гласи:

„Када директору института престане мандат од четири године на који је именован или када је директор разрешен пре истека мандата, а на јавном конкурсима није именован нови директор, управни одбор, уз сагласност министра, именује вршиоца дужности директора на период од годину дана и у том року управни одбор дужан је да распише нови јавни конкурс и именује директора института.

Ако управни одбор у року из става 1. овог члана по поновљеном јавном конкурсима не именује директора института, министар именује вршиоца дужности директора института на период од шест месеци, а Влада разрешава постојеће и именује нове чланове управног одбора института.

Новоименовани управни одбор из става 2. овог члана дужан је да у року од шест месеци распише нови јавни конкурс и именује директора института. Уколико управни одбор не именује директора института, Влада, на предлог министра, именује директора института на период од четири године.

За вршиоца дужности директора института може бити именовано лице које има научно или истраживачко звање, односно одговарајуће наставно или сарадничко звање.

Вршилац дужности директора института је у радном односу у институту, са пуним радним временом.”

Члан 22.

Члан 58. мења се и гласи:

„Научно веће јесте стручни орган института.

Научно веће образује се у научном, истраживачко-развојном и националном институту.

Научно веће научног и истраживачко-развојног института мора имати најмање седам истраживача у научним или наставним звањима који су у радном односу са пуним радним временом у институту.

Научно веће може имати и више чланова прописаних у ставу 3. овог члана, ако има у радном односу са пуним радним временом више од седам истраживача у научним или наставним звањима.

Број, састав и начин избора чланова научног већа из става 3. овог члана уређују се статутом института.

Научно веће института из става 3. овог члана компетентно је за утврђивање предлога за стицање научних звања ако има најмање седам истраживача запослених у институту који су у вишем или истом научном, односно наставном звању које кандидат стиче.

Научно веће националног института мора имати најмање 30 истраживача у звању научног саветника или редовног професора, запослених у

националном институту када утврђује предлог за стицање научних звања (компетентно научно веће).

Статутом националног института уређују се број, састав и начин избора чланова научног већа.”

Члан 23.

У члану 59. став 1. тачка 7) мења се и гласи:

„даје мишљење управном одбору о кандидатима за директора научног института, истраживачко-развојног института и националног института”.

Тачка 8) брише се.

Члан 24.

У члану 60. став 1. речи: „центра изузетних вредности” замењују се речима: „центра изврсности”.

У ставу 2. речи: „центра изузетних вредности” замењују се речима: „центра изврсности”.

У ставу 3. речи: „центра изузетних вредности” замењују се речима: „центра изврсности, а речи: „центар изузетних вредности” замењује се речима: „центар изврсности”.

Члан 25.

У члану 61. ст. 1, 2, 3. и 4. речи: „центра изузетних вредности” замењују се речима: „центра изврсности”.

Члан 26.

У члану 62. став 2. речи: „центри изузетних вредности” замењују се речима: „центри изврсности.”

После става 6. додаје се став 7. који гласи:

„Регистри из става 1. овог члана део су електронске и јавно доступне базе података које води Министарство.”

Члан 27.

У члану 63. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Базе података из става 1. овог члана део су електронске и јавно доступне базе података које води Министарство, у складу са овим законом.”

Члан 28.

У члану 70. став 1. речи: „магистарске, односно” бришу се, а после речи: „специјалистичке академске студије” додају се речи: „у години у којој је завршило основне академске студије.”

У ставу 5. речи: „научноистраживачке резултате” замењују се речима: „научне радове и друге научноистраживачке резултате у следећим категоријама”, а после речи: „часописима” додају се речи: „међународног и,”

Ст. 6. и 7. мењају се и гласе:

„Звање виши научни сарадник може стећи истраживач који има академски, односно научни назив доктора наука и објављене и рецензиране научне радове и друге научноистраживачке резултате у следећим категоријама:

1) монографије међународног и водећег националног ранга; 2) поглавља у књигама, односно чланке у тематским зборницима радова међународног и водећег националног ранга; 3) научне чланке у часописима водећег међународног и водећег националног ранга; 4) техничка решења; 5) патенте; 6) научне радове саопштене на научним скуповима међународног и водећег националног ранга, објављене у целини или изводима; 7) научне критике и полемике, приказе, преводе, односно лексикографске одреднице, и који квалитетом научноистраживачког рада доприноси развоју одговарајуће научне области; 8) да има цитираност, међународну сарадњу, руковођење пројектима и учешће у извођењу магистарских теза или докторских дисертација.

Звање научног саветника може стећи истраживач који има академски, односно научни назив доктора наука и објављене и рецензиране научне радове и друге научноистраживачке резултате у следећим категоријама: 1) монографије међународног и водећег међународног ранга; 2) поглавља у књигама, односно чланке у тематским зборницима радова међународног и водећег међународног ранга; 3) научне чланке у часописима међународног и водећег међународног ранга; 4) техничка решења; 5) патенте; 6) научне радове саопштене на научним скуповима међународног и водећег националног ранга, објављене у целини или изводима; 7) научне критике и полемике, приказе, преводе, односно лексикографске одреднице, и који је квалитетом научноистраживачког рада остварио значајан утицај на развој одговарајуће научне области; 8) да има цитираност, међународну сарадњу, руковођење пројектима и учешће у извођењу магистарских теза или докторских дисертација.

У ставу 8. речи: „доноси Национални савет на предлог матичних научних одбора” замењују се речима: „доноси министар, уз преходно мишљење Националног савета.”

Члан 29.

У члану 72. став 1. мења се и гласи:

„Свако лице које сматра да испуњава услове прописане овим законом може поднети захтев научноистраживачкој организацији која има компетентно научно, односно наставно-научно веће за утврђивање предлога за стицање научног или истраживачког звања, а истраживачи запослени у институту или на факултету захтев подносе, искључиво, на том институту или факултету. Изузетно, истраживач може поднети захтев и другом институту, односно факултету, ако институт, односно факултет где је истраживач запослен нема компетентно научно, односно наставно-научно веће за област кандидата, уз образложено мишљење научног, односно наставно-научног већа института или факултета где је истраживач запослен.”

У ставу 2. речи: „може покренути” замењују се речју: „покреће”.

Став 5. брише се.

Члан 30.

У члану 77. став 3. брише се.

Члан 31.

Члан 79. брише се.

Члан 32.

У члану 86. став 1. после речи: „са могућношћу” додаје се реч: „два”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Реизбор је поступак поновног стицања истог научног звања за кандидате који у законском року нису стекли више научно звање. После извршеног реизбора, наредно звање стиче се у року од годину дана од дана реизбора или се спроводи поступак за поновни реизбор у наредном року од још две године, после којег престаје право на реизбор.”

После става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Ако истраживач у звању научног сарадника, вишег научног сарадника и истраживач-сарадник не буде реизабран у одговарајуће звање, у прописаним роковима, распоређује се на упражњено радно место које одговара његовој стручној спреми, у складу са општим актом института, а ако таквог радног места нема, истраживачу престаје радни однос у институту.”

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4, а досадашњи став 4. постаје став 6.

Члан 33.

Наслов изнад члана 90. и члан 90. бришу се.

Члан 34.

Назив главе изнад члана 91. мења се и гласи:

„X. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ У ИНСТИТУТУ И ЦЕНТРУ ИЗВРСНОСТИ”

Члан 35.

Наслов изнад члана 91. мења се и гласи:

„Запослени у институту и центру изврсности”

Члан 36.

У члану 91. став 1. мења се и гласи:

Запослени у научном, истраживачко-развојном и националном институту и центру изврсности са својством правног лица (у даљем тексту: центар изврсности), у смислу овог закона, јесу: истраживачи и помоћно особље.

У ставу 2. после речи: „института” додају се речи: „и центра изврсности”.

У ставу 3. после речи: „институту” додају се речи: „и центру изврсности”.

Члан 37.

Члан 92. мења се и гласи:

„Истраживачи и помоћно особље заснивају радни однос у научном институту, истраживачко-развојном институту, националном институту (у даљем тексту: институт) и центру изврсности, у складу са законом којим се уређује рад.

Истраживачи у научним, наставним и истраживачким звањима могу да заснују радни однос у институту на неодређено или одређено време, са пуним радним временом.

Истраживачи у научним, истраживачким и стручним звањима распоређују се на одговарајућа научна, истраживачка и стручна радна места.

Научна радна места у институту и центру изврсности јесу: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник, а истраживачка радна места су: истраживач-приправник и истраживач-сарадник.

Стручна радна места у институту и центру изврсности јесу: стручни сарадник, виши стручни сарадник и стручни саветник.

Са истраживачима у научним, односно у истраживачким звањима, изабраним на радна места из става 3. овог члана, закључује се уговор о раду, с обавезом спровођења поновног избора (реизбора) или унапређења у више звање, у роковима за које се одговарајуће научно, односно истраживачко звање стиче, осим за звање научног саветника.

Унутрашња организација, врста и број радних места на којима се распоређују запослени у институту и центру изврсности, као и начин и поступак заснивања радног односа, уређују се општим актом института, односно општим актом центра изврсности."

Члан 38.

Члан 93. мења се и гласи:

„Истраживачу у институту и у центру изврсности, радни однос престаје по сили закона када наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Истраживачу из става 1. овог члана у звању научног саветника, односно редовног професора који је у току радне каријере постигао врхунске међународно признате научне резултате у области за коју је изабран, на предлог научног већа може бити продужен радни однос до навршених 67 година живота, под условима и на начин прописан статутом института, односно одговарајућим актом центра изврсности”.

Истраживач у научном, односно наставном звању коме је престао радни однос због одласка у пензију задржава звање које је имао у тренутку пензионисања.”

Члан 39.

У члану 96. став 2. брише се.

Члан 40.

У члану 98. став 6. речи: „најмање девет месеци” замењују се речима: „у року од шест месеци.”

Члан 41.

Наслов изнад члана 99. и чл. 99. и 100. бришу се.

Члан 42.

Наслов изнад члана 102. мења се и гласи:

„Финансирање центра изврсности”

Члан 43.

У члану 102. став 1. речи: „центара изузетних вредности” замењују се речима: „центара изврсности”, а речи: „из члана 14. став 1. тачка 11)” замењују се речима: „из члана 6. став 1. тачка 9) овог закона.”

У ставу 2. речи: „центар изузетних вредности” замењују се речима: „центар изврности”.

У ставу 3. речи: „центра изузетних вредности” замењују се речима: „центра изврности”.

Члан 44.

Наслов изнад члана 103. и члан 103. бришу се.

Члан 45.

У члану 104. став 1. речи: „као и посебних програма и пројеката” и запета бришу се.

У ставу 3. на крају текста речи: „могу конкурисати научна и научно-стручна друштва” замењују се речима: „могу конкурисати научна, научно-стручна друштва, организације у области јавног информисања, као и друге организације и удужења која промовишу и популаризују науку, а што се дефинише наведеним програмом.”

Члан 46.

У члану 105. речи: „и посебних програма и пројеката ” бришу се.

Став 2. мења се и гласи:

„Акт из става 1. овог члана доноси министар.”

Члан 47.

После члана 107. додају се наслов и чл. 107а, 107б и 107в који гласе:

„Својинска права на резултатима истраживања

Члан 107а

Резултати истраживања који су настали из програма и пројеката који су финансирани средствима из буџета Републике Србије, припадају реализатору истраживања, односно организацији из члана 11. овог закона (у даљем тексту: реализатор истраживања).

Резултати истраживања из става 1. овог члана обухватају сва материјална и нематеријална добра која су проистекла из програма и пројеката који су финансирани средствима из буџета Републике Србије.

Члан 107б

Када је резултат истраживања финансиран средствима из буџета Републике Србије, у виду проналаска (патент и мали патент), право на заштиту проналаска, односно право на стицање патента и малог патента има организација из члана 30. овог закона као реализатор истраживања, а истраживач као проналазач има право да у том својству буде наведен у пријави за признавање патента, списима, регистрима, исправама и публикацијама о проналаску.

Уколико је патент или мали патент економски искоришћаван, проналазач из става 1. овог члана има право на накнаду у износу од најмање 50% од добити коју је реализатор истраживања остварио искоришћавањем патента, односно малог патента.

Када је више учесника у пројекту створило проналазак, њихово учешће у добити зависи од појединачног доприноса у стварању проналаска, а ако се појединачни доприноси не могу утврдити, тада сви проналазачи имају право на подједнаке делове.

Члан 107в

Сваки учесник у пројекту који створи проналазак дужан је да одмах по настанку проналаска реализатору истраживања поднесе писмени извештај којим га обавештава о проналаску.

Реализатор истраживања је дужан да у року од 60 дана од дана пријема извештаја из става 1. овог члана испита могућност економског искоришћавања проналаска и оправданост заштите проналаска патентом, односно малим патентом.

Рок из става 2. овог члана може се продужити у сагласности са проналазачем.

Ако на основу анализе из става 2. овог члана реализатор истраживања у роковима из ст. 2. и 3. овог члана донесе одлуку да поднесе пријаву патента, односно малог патента, дужан је да о томе писмено обавести проналазача.

Учесник у пројекту који створи проналазак нема право да исти објави, нити да га на било који други начин учини доступним јавности док реализатор пројекта не поднесе пријаву патента, односно малог патента.

Ако реализатор истраживања у роковима из ст. 2. и 3. овог члана не обавести проналазача да има намеру да поднесе пријаву патента, односно малог патента, или га обавести да не жели да поднесе такву пријаву, проналазач има право да поднесе пријаву патента, односно малог патента на своје име.”

Члан 48.

У члану 109. став 3. мења се и гласи:

„Програми и пројекти од регионалног значаја за развој научноистраживачке делатности могу се суфинансирати из буџета Републике Србије са раздела Министарства у складу са расположивим средствима, на основу посебне одлуке министра.”

Досадашњи ст. 4. и 5. бришу се, а став 6. постаје став 4.

Члан 49.

Члан 111. мења се и гласи:

„Надзор над спровођењем одредаба овог закона врши Министарство.

Надзор над радом института из области одбране и остваривањем истраживања од значаја за одбрану врши министарство надлежно за послове одбране у сарадњи са Министарством.”

Члан 50.

„Институти који су уписани у Регистар научноистраживачких организација у складу са Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка) дужни су да усагласе статут и друге опште акте са овим законом у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.”

Члан 51.

Подзаконски акти прописани овим законом донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Програме од општег интереса, утврђене у члану 10. став 2. Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка), односно програме утврђене у члану 3. овог закона, министар ће утврдити у року од годину дана од дана ступања на снагу Стратегије.

Министар ће донети подзаконске и друге прописе утврђене овим законом, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 52.

Влада ће именовати председника и чланове Националног савета у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Даном именовања председника и чланова Националног савета у складу са овим законом, члановима Националног савета за научни и технолошки развој именованим актом Владе донетим пре ступања на снагу овог закона, престаје мандат.

Министар ће донети акт о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења акта из става 3. овог члана, примењиваће се Правилник о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача („Службени гласник РС”, број 38/08).

Министар ће именовати чланове матичних научних одбора у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 53.

Влада ће именовати председника и чланове управних одбора института чији је оснивач Република Србија, у складу са овим законом, у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Даном доношења акта о именовању председника и чланова управног одбора из става 1. овог члана, председнику и члановима управног одбора, именованим у складу са Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка), престаје мандат.

Управни одбор из става 1. овог члана расписаће конкурс за избор директора института чији је оснивач Република Србија и именовати директора, у складу са овим законом, у року од три месеца од дана свог именовања.

Даном доношења акта управног одбора о именовању директора института, директору института и вршиоцу дужности директора института, именованим у складу са Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка), престаје мандат.

Уколико управни одбор не именује директора института у року из става 3. овог члана, министар актом именује вршиоца дужности директора института, на период од годину дана, и у том року управни одбор је дужан да распише конкурс и именује директора института.

Члан 54.

Поступци који су започети за стицање научног, односно истраживачког звања, према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Поступци за стицање научног, односно истраживачког звања који буду започети у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона окончаће се у складу са прописима и у року из става 1. овог члана.

Лица која су стекла научноистраживачка звања по Закону о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр.110/05 и 50/06-исправка) и Закону о војним школама и војним научноистраживачким установама, („Службени лист СРЈ”, бр. 80/94 и 74/99 и „Службени лист СЦГ”, број 44/05), задржавају то звање за период на који су изабрана.

Члан 55.

Програми од општег интереса из члана 10. став 2. Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка) финансираће се до 1. јануара 2011. године у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона.

Програм пројектног суфинансирања из члана 3. тачка 13а) овог закона реализоваће се почев од 1. јануара 2011. године.

Члан 56.

Даном почетка рада Центар за промоцију науке преузима одговарајуће предмете, архивску грађу и регистратурски материјал, као и запослене у Министарству који раде на пословима промоције и популаризације науке.

Члан 57.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 12. Устава Републике Србије којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује развој Републике Србије, политику и мере за подстицање равномерног развоја појединих делова Републике Србије, укључујући и развој недовољно развијених подручја; организацију и коришћење простора, научно-технолошки развој; тачки 17. којом је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује друге односе од интереса за Републику Србију, у складу с Уставом; у члану 73. којим је прописано да је научно и уметничко старалаштво слободно и да се ауторима научних и уметничких дела јемчи морална и материјална права, у складу са законом, као и да Република Србија подстиче и помаже развој науке, културе и уметности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Измене и допуне закона који регулише научноистраживачку делатност омогућиће имплементацију стратешких националних приоритета у домену науке и технологије. Примена закона омогућиће рационализацију мреже научноистраживачких организација, тесну сарадњу института и факултета, партнерство са друштвом кроз популаризацију науке, партнерство са привредом, партнерство са дијаспором кроз заједничке пројекте, партнерство са међународним организацијама кроз развој програма, партнерство са другим министарствима у реализацији капиталних пројеката од стратешког значаја.

Циљеви који се постижу доношењем овог закона су: 1) дефинисање приоритетних, основних, развојних и применљивих научноистраживачких програма; 2) примена резултата истраживања; 3) ближе повезивање са високообразовним институцијама; 4) побољшање ефикасности алокације и употребе свих научноистраживачких и развојних ресурса; 5) ефикаснија расподела средстава за науку; 6) унапређене и примењене технологије као резултат сопственог развоја.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Предлога закона о изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности (у даљем тексту: Предлог закона), у оквиру циљева научноистраживачке делатности додата је и нова тачка која гласи: „7) организовано и систематско подстицање мобилности истраживача, односно истраживачког особља у оквиру српског и европског истраживачког простора.”

У члану 2. прописано је да се Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије доноси за период од најмање пет година.

Одредбама члана 3. измењен је и допуњен члан 10. Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка)-(у даљем тексту: Закон), тако што су унети нови програми од општег интереса, и то: Програм пројектног суфинансирања докторских студија, Програм суфинансирања изградње станова за потребе младих истраживача и научника у Србији, Програм суфинансирања интегралних и интердисциплинарних истраживања и приоритетни програми утврђени Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије, као и други програми утврђени овим законом. Програме од општег интереса, осим Програма научноистраживачког рада Српске академије наука и уметности и

Програма научноистраживачког рада Матице српске, доноси министар надлежан за научноистраживачку делатност (у даљем тексту: министар), уз претходно прибављено мишљење Националног савета за научни и технолошки развој, што је новина је у односу на постојеће одредбе члана 10. Закона када је програме од општег интереса доносио министар, на предлог Националног савета за научни и технолошки развој. Из тих разлога брисан је став 3. члана 10. Закона.

У овом члану, као и у одредбама чл. 5, 6, 10, 15, 23, 24, 25, 33, 34, 35, 36, 37, 41. и 42. промењен је назив „Центар изузетних вредности” у „Центар изврсности” у одговарајућем граматичком облику.

У члану 5. Предлога закона уређена је материја која се односи на састав, број и начин избора чланова Националног савета за научни и технолошки развој (у даљем тексту: Национални савет). Наиме, Предлогом закона регулисано је да Национални савет има председника и 16 чланова, из реда академика, научника, професора универзитета и привредника. Поред тога, одредбама овог члана уређено је да у Национални савет Влада именује: три члана у звању научног саветника запослена у институтима, са листе кандидата коју предлаже Заједница института Србије, три члана у звању редовног професора запослена на универзитетима, са листе кандидата коју предлаже Конференција универзитета, два члана на предлог Српске академије наука и уметности, једног члана на предлог Матице српске, једног члана представника дијаспоре на предлог Министарства за дијаспору, једног члана у звању научног саветника или редовног професора у војној научноистраживачкој установи Министарства одбране и Војске Србије на предлог Министарства одбране, пет чланова из реда истакнутих привредника, од којих три члана са листе кандидата коју предлаже Привредна комора Србије, а два члана представника Савета иностраних инвеститора. Листе кандидата које предлажу Заједница института Србије, Конференција универзитета и Привредна комора Србије садрже најмање двоструко већи број кандидата од броја које Влада именује у Национални савет. Приликом именовања чланова Националног савета из реда представника организација које обављају научноистраживачку делатност, води се рачуна о равномерној заступљености свих шест научних области. Значајно је истаћи да председника Националног савета именује Влада, на предлог министра, а да заменика председника бира Национални савет из реда својих чланова, у складу са пословником о раду.

Одредбама члана 6. Предлога закона редефинисана је надлежност Националног савета, односно извршења прерасподела надлежности између Националног савета и министарства надлежног за научноистраживачку делатност (у даљем тексту: Министарство). Приликом доношења Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије и програма од општег интереса за Републику Србију, прописано је у члану 6. Предлога закона, Национални савет даје претходно мишљење министру на ове документе, за разлику од важећег Закона када је Национални савет предлагао министру Нацрт стратегије и програме од општег интереса за Републику Србију. Поред тога, одредбама овог члана прописано је да акте о избору, вредновању и финансирању Програма основних истраживања, Програма истраживања у области технолошког развоја и Програма трансфера знања и технологија и подстицања примене резултата научноистраживачког рада, као и акт о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача доноси министар, а Национални савет даје претходно мишљење министру.

У члану 7. Предлога закона прецизирано које научноистраживачке организације могу поднети захтев за акредитацију Одбору за акредитацију

научноистраживачких организација. Одредбама члана 8. уређено је да министар доноси акт о категоризацији и рангирању научних часописа, акт о категоризацији и рангирању научних скупова и акт о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача, а да матични научни одбори дају претходно мишљење на ове акте.

У члану 9. прописано је да Министарство води Регистар научноистраживачких организација и Регистар истраживача, који су део електронске и јавно доступне базе података. Чланом 10. Предлога закона прописано је оснивање Центра за промоцију науке (у даљем тексту: Центар). Центар се оснива ради промоције и популаризације науке и технике, односно научно-технолошких резултата и достигнућа у земљи и свету. Центар има својство правног лица, са седиштем у Београду. Одредбама из овог члана прописани су послови Центра, органи (управни одбор и директор), као и средства за оснивање и рад Центра. Програм подстицања активности научних и стручних друштава који су у функцији унапређивања научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике и старања о очувања научне и технолошке баштине је важећи програм од општег интереса, утврђен Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка) који се финансира средствима буџета Републике, а реализује у оквиру Сектора за развој научноистраживачких кадрова Министарства за науку и технолошки развој. Имајући у виду различите активности из овог програма, као и разуђеност и бројност научних и стручних друштава који реализују те активности, оснивањем Центра за промоцију науке постигла би се рационализација и обједињавање свих активности из Програма. То неће изискивати додатна средства, с обзиром да се ради о статусној промени, досада, вођене кадровске и програмске политике у оквиру Сектора за развој научноистраживачких кадрова Министарства. Указујемо и на то да је један од предуслова за укључивање у јединствени европски истраживачки простор и оснивање оваквог једног Центра за промоцију науке који је присутан у већини европских држава, као део укупног научноистраживачког система.

Одредбама члана 11. Предлога закона прецизирано је које научноистраживачке организације и лица могу остваривати програме од општег интереса. То су: Српска академија наука и уметности и Матица српска; акредитоване научноистраживачке организације (институти, факултети, интегрисани универзитети и центри изрсности); истраживачи и студенти докторских студија, односно стипендисти Министарства, као и друге организације у складу са законом. Поред тога, допуњен је члан 30. Закона, тако што је уређено да програме од општег интереса за Републику могу остваривати и високошколске установе и научноистраживачке организације које су основане и обављају делатност у складу са прописима из области одбране и Војске Србије, ако испуњавају услове прописане овим законом, односно ако су акредитоване и уписане у Регистар научноистраживачких организација.

Чланом 12. Предлога закона допуњен је члан 35. Закона, тако што је прописано да институте који обављају научноистраживачку делатност за потребе одбране оснива и укида Влада, у складу са условима утврђеним овим законом. Влада, на основу споразумног предлога Министарства и министарства надлежног за послове одбране, ближе уређује услове и начин остваривања научноистраживачке делатности у области одбране, као и положај истраживача, у погледу особености везаних за циљеве и природу истраживања од значаја за одбрану.

У члану 13. Предлога закона прописано је да институт може обављати научноистраживачку делатност као: а) научни институт, б) истраживачко-развојни институт; в) институт од националног значаја за Републику.

У члану 15. Предлога закона уређена је материја која се односи на институте од националног значаја за Републику (у даљем тексту: национални институт). Национални институт је врхунска научна установа од посебног националног значаја за једну или више сродних научних области која обавља истраживања од приоритетног значаја за научни, образовни, културни и укупни друштвено-економски развој Републике. Акт о оснивању националног института доноси Влада, на предлог Министарства. Национални институт обавља истраживања која имају за циљ: развој и унапређење општег фонда знања, посебно, у области науке, односно научне дисциплине за коју је основан; подизање техничко-технолошког нивоа; валоризовање резултата истраживања и ширење научних сазнања; образовање и оспособљавање кадрова за научноистраживачки рад. Поред дефинисања појма националног института, одредбама нових чл. 46а, 46б, 46в и 46г уређена је и материја која се односи на начин оснивања, именовање органа (управни одбор и директор), затим, истраживања која обавља овај институт, а прописани су и потребни услови за оснивање националног института. Значајно је истаћи да се не ради о оснивању новог буџетског корисника, већ је у питању оснивање института од националног интереса за Републику Србију, од постојећих научних и истраживачко-развојних института који су акредитовани и уписани у Регистар научноистраживачких организација. Наиме, у члану 46в став 1. Предлога закона прописано је: „Национални институт оснива се спајањем два или више сродна института акредитована и уписана у Регистар научноистраживачких организација који води Министарство, од појединих организационих делова једног института, или од организационих делова више института.” На овај начин постиже се значајан допринос у рационализацији мреже научноистраживачких организација у Републици Србији, односно врши се укрупњавање мањих института који се баве истраживањима у истој или сродним научним дисциплинама, а од националног су интереса за Републику Србију. Ради се, заправо, о статусној промени „спајања постојећих сродних инстута” у један национални институт, а акт о оснивању тог института доноси Влада, на предлог Министарства, под условом да су испуњени сви услови прописани Предлогом закона. Такође, указујемо и на то да ће се и национални институти финансирати исто као и научни и истраживачко-развојни-путем пројектног финансирања. Пракса у свету показује да државе које имају одговоран став и политику, по питању својих националних, стратешко-развојних и културних интереса, имају своје националне институте или националне центре.

Чланом 18. Предлога закона промењен је број и састав управног одбора научног, истраживачко-развојног и националног института чији је оснивач Република, тако што је прописано да управни одбор института има седам чланова које именује Влада, од којих председника и три члана одређује Влада, као своје представнике, а три члана предлаже научно веће института из реда истраживача у научним или наставним звањима запослених у институту.

Одредбама члана 20. Предлога закона регулисани су начин и услови за избор директора института. Новине, у односу на члан 56. Закона, јесу: за директора научног института и националног института може бити именовано лице у научном или наставном звању, а за директора истраживачко-развојног института може бити именовано лице, из реда истраживача у научном или истраживачком звању, односно у одговарајућем наставном или сарадничком звању; научно веће института даје мишљење управном одбору о кандидатима који су се пријавили на конкурс за директора, а према Закону, научно веће је

утврђивало предлог кандидата за директора института и достављало управном одбору; директора института у области одбране именује и разрешава министар надлежан за одбрану, уз претходно прибављено мишљење научног већа института.

У члану 21. Предлога закона садржане су одредбе којима се, на прецизнији начин, уређују питања у вези са мандатом и начином избора вршиоца дужности директора института. Одредбама овог члана прописано је да управни одбор института, уз претходну сагласност министра, именује вршиоца дужности директора института на период од годину дана и у том року управни одбор је дужан да распише нови јавни конкурс и именује директора. Ако у два поновљена конкурса, управни одбор не именује директора, Влада разрешава постојеће и именује нове чланове управног одбора, а на предлог министра, именује директора института на период од четири године.

Одредбе члана 22. Предлога закона односе се на број, састав и надлежност научног већа научног, истраживачко-развојног и националног института. Посебно, прецизиран је број и састав научног већа када утврђује предлоге за стицање научних звања, односно утврђена је компетентност научног већа.

У чл. 26. и 27. Предлога закона прописано је да Министарство води регистре и базе података и у електронској форми и који су јавно доступни.

Одредбама члана 28. Предлога закона прецизирани су и допуњени услови за стицање научних звања истраживача. Поред тога, овим чланом прописано је да акт о поступку и начину вредновања, и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача доноси министар, уз претходно мишљење Националног савета.

У члану 29. Предлога закона прецизније су уређена питања која се односе на право подношења захтева за стицање научног или истраживачког звања, прецизиране су научноистраживачке организације којима се подноси захтев за стицање наведених звања. Прописан је и узузетак да кандидат за звање може поднети захтев за стицање научног или истраживачког звања другом институту или факултету, ако институт или факултет где је запослен нема компетентно научно, односно наставно-научно веће за област кандидата.

Одредбама члана 32. дефинисан је институт реизбора истраживача у научна звања. За истраживаче у звању научног сарадника и вишег научног сарадника реизбор је ограничен на два пута. Поред тога, овим чланом је прописано да ако истраживач у звању научног сарадника, вишег научног сарадника и истраживач-сарадник не буде реизабран у одговарајуће звање, у законом прописаним роковима, тада се распоређује на упражњено радно место које одговара његовој стручној спреми, у складу са општим актом института, а ако таквог радног места нема, истраживачу престаје радни однос у институту.

У члану 33. брисан је наслов и члан 90. Закона који се односи на награде и признања за научна достигнућа и животно дело истраживача.

Одредбама чл. 36. и 37. уређена је материја која се односи на права и обавезе запослених у научном, истраживачко-развојном и националном институту и центру изврности, са својством правног лица. Прописано је и заснивање радног односа истраживача и помоћног особља у овим организацијама. Значајно је истаћи да је заснивање радног односа одвојено од избора у научна, односно истраживачка звања. Истраживачи у научним, наставним и истраживачким звањима могу да заснују радни однос у институту на неодређено или одређено време, са пуним радним временом, а распоређују

се на одговарајућа радна места, у складу са општим актом института који доноси управни одбор.

У члану 38. Предлога закона прописано је да истраживачу у институту, као и центру изврсности, са својством правног лица, радни однос престаје по сили закона када наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања. Истраживачу у звању научног саветника, односно редовног професора који је у току радне каријере постигао врхунске међународно признате научне резултате у области за коју је изабран, на предлог научног већа може бити продужен радни однос до навршених 67 година живота, под условима и на начин прописан статутом института, односно одговарајућим актом центра изврсности, одредба је овог члана.

Чланом 41. Предлога закона брисани су наслов изнад члана 99. и чл. 99. и 100. Закона, јер се у оквиру пројектног финансирања обезбеђују и средства за финансирање материјалних трошкова рада института чији је оснивач Република Србија, кроз директне материјалне трошкове пројекта и режијске трошкове.

У члану 44. Предлога закона брисан је наслов и одредбе које се односе на финансирање посебних програма и пројеката, јер су ови програми и пројекти утврђени као програми од општег интереса (члан 3. Предлога закона).

Одредбом члана 45. прецизиране су организације које могу конкурисати за остваривање Програма подстицаја активности научних и стручних друштава који су у функцији унапређивања научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и технике и старања о очувању научне и технолошке баштине.

У члану 47. Предлога закона, одредбама нових чл. 107а, 107б и 107в уређена је материја која се односи на својинска права на резултатима истраживања који су настали из програма и пројеката који се финансирају средствима из буџета Републике Србије, затим, питања коришћења резултата истраживања у виду проналаска (патент и мали патент), као и њихова заштита правима интелектуалне својине. Напомињемо да су одредбе које се односе на својинска права на резултатима истраживања припремљене у сарадњи са Заводом за интелектуалну својину.

Чланом 48. уређено је да се програми и пројекти од регионалног значаја за развој научноистраживачке делатности могу суфинансирати из буџета Републике Србије са раздела Министарства у складу са расположивим средствима, на основу посебне одлуке министра.

У члану 49. Предлога закона прописано је да надзор над спровођењем овог закона врши Министарство. Истовремено, овим чланом прописано је да надзор над радом института из области одбране и остваривањем истраживања од значаја за одбрану, врши министарство надлежно за послове одбране у сарадњи са Министарством.

Одредбом члана 50. Предлога закона прописано је да институти који су уписани у Регистар научноистраживачких организација, у складу са Законом о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка) дужни су да усагласе статут и друга општа акта са овим законом у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Одредбама чл. 51, 52. и 53. Предлога закона прописани су рокови за доношење програма од општег интереса и подзаконских аката. Поред тога, прописани су и рокови за именовање председника и чланова Националног савета, именовање управних одбора института чији је оснивач Република

Србија, именовање директора наведених института и именовање чланова матичних научних одбора.

Чланом 55. прописано је да ће се програми од општег интереса из члана 10. став 2. Закона о научноистраживачкој делатности („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка) финансирати до 1. јануара 2011. године у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, а програм из члана 3. тачка 13а) овог закона реализоваће се почев од 1. јануара 2011. године.

У члану 56. прописано је да даном почетка рада Центар за промоцију науке преузима одговарајуће предмете, архивску грађу и регистратурски материјал, као и запослене у Министарству који раде на пословима промоције и популаризације науке.

Чланом 57. Предлога закона прописано је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Средства за спровођење овог закона обезбеђују се у буџету Републике Србије, а за капиталне инвестиције из пројектних зајмова добијених од Европске инвестиционе банке и Развојне банке Савета Европе.” (Закон о буџету Републике Србије за 2010. годину, члан 3. Б, редни број III 5. и IV 1, („Службени гласник РС”, број 197/2009).

Процена финансијских ефеката предложеног закона је да наведена решења у Нацрту закона неће утицати на промене у приходима и расходима, те примањима и издацима за буџетску годину и за наредне две фискалне године, тј. да неће настати веће обавезе за буџет у односу на постојеће стање.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разлози за доношење Закона о изменама и допунама Закона о научноистраживачкој делатности по хитном поступку су: именовање председника и чланова управних одбора института чији је оснивач Република Србија, јер постојећим члановима управних одбора наведених института истиче, односно престаје мандат у првој половини ове године; именовање директора института чији је оснивач Република Србија, с обзиром да им истиче мандатни период на који су именовани; имплементација Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије у периоду 2010. до 2015. године; расписивање конкурса за нови циклус пројектних истраживања у области науке и технолошког развоја. Недоношењем овог закона по хитном поступку настале би штетне последице по рад органа и организација.